

Dîvânu Lugâti't-Türk'te Bulunan Bazı Şiirlerdeki Kavram Öncelemeleri Üzerine

Hakan GÜLER¹

Öz

Dîvânu Lugâti't-Türk (DLT) Türk dili tarihinin en önemli eserlerinden biridir. XI. yüzyılda Kaşgarlı Mahmut tarafından yazılan eserin söz varlığı oldukça hacimlidir. Yalnızca söz varlığı bakımından değil, dönemin Türk lehçe varlığı, şiirler, atasözleri, deyimler gibi dilsel ve kültürel unsurları toplayan bir divan olması bakımından da önemlidir. Bu çalışmada öncelikle DLT hakkında bilgi verilmiş olup ardından stilistik bir alan olarak öncelemelerin durumu anlatılmıştır. İnceleme bölümünde ise DLT'de yer alan bazı şiirlerdeki kavram öncelemeleri tespit edilerek stilistik bakımdan incelenmiştir. İnceleme sonucunda elde edilen veriler şemalarla gösterilerek sözcüklerin kavram, kavramların da kavram alanı içindeki durumu verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dîvânu Lugâti't-Türk, stilistik, öncelemeler, kavram alanı.

On Concept Prioritization in Some Poems in Dîvânu Lugâti't-Türk

Abstract

Dîvânu Lugâti't-Türk (DLT) is among the most important works in the history of Turkish language. The dictionary of the work written by Kashgarli Mahmut in the XI century is quite voluminous. It is important not only in terms of vocabulary, but also in terms of being a divan that collects linguistic and cultural elements such as the Turkish dialect of the period, poems, proverbs, idioms. In this study, first of all, information about DLT is given and then the status of antecedents as a stylistic field is explained. In the analysis section, concept prioritizations in some poems in DLT were identified and analyzed stylistically. The data obtained as a result of the

Atif için: / Please Cite As:

Güler, H. (2024). Dîvânu Lugâti't-Türk'te bulunan bazı şiirlerdeki kavram öncelemeleri üzerine. *Journal of Turkic Civilization Studies*, 5(2), 360-369.

Geliş Tarihi / Received Date: 02.12.2024

Kabul Tarihi / Accepted Date: 19.12.2024

¹ Öğr. Gör., Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu, Bişkek. hakan.guler@manas.edu.kg

analysis are shown with diagrams and the status of words in the field of concept and concepts in the field of concept is given.

Key Words: Dîvânu Lugâti't-Türk, stylistics, prioritization, concept field.

GİRİŞ

Türk dilinin edebî üslubu üzerine yapılan çalışmalar dil bilimsel üslubu üzerine yapılan çalışmalardan oldukça fazladır. Dil bilimsel üslup için literatürde, stilistik, biçembilim, üslupbilim gibi adlar kullanılmaktadır. Stilistik kısaca, Türk dilinin biçimsel özellikleri, anlamsal özellikleri ve edebî özelliklerinin bir arada incelenerek dilin, dil bilimsel yöntemlerle edebî yönünün incelenmesidir. Bu çalışmada öncelikle Türk dili tarihinin en önemli eserlerinden biri olan Dîvânu Lugâti't-Türk (DLT) hakkında, ardından stilistiğin bir inceleme dalı olan öncelemeler hakkında kısaca bilgi verilmiştir. İnceleme bölümünde ise DLT'de yer alan bazı şiir parçalarında tespit edilen kavramsal önceleme örnekleri şemalarla gösterilmiştir. Bu çalışmada Dîvânu Lugâti't-Türk'ün kavram dünyasının ortaya çıkarılmasında kavramsal önceleme çalışmalarının önemi vurgulanmıştır.

Dîvânu Lugâti't-Türk

Dîvânu Lugâti't-Türk, Türk dilinin bilinen ilk sözlüğüdür. XI. yüzyılın ikinci yarısında Kaşgarlı Mahmut tarafından yazılmış olup Türkçeden Arapçaya bir sözlük özelliği göstermektedir. Eserin tam adı *Kitâbu Dîvâni Lügâti't-Türk* yani 'Türk lehçelerini toplayan kitap' demektir. Ayrıca eser sadece bir sözlük değil aynı zamanda XI. yüzyıl Türk dünyasıyla ilgili çeşitli alanlarda bilgiler veren bir ansiklopedidir. DLT'nin bugüne ulaşan tek bir nüshası bulunmaktadır. Bu nüsha Türkiye'de "Millet Yazma Eser Kütüphanesi"nin "Arapça Eserler Bölümü"nde 4189 numarada bulunmaktadır (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014). DLT üzerine çok sayıda çalışma yapılmıştır. Başlıca neşir çalışmaları arasında; Kilisli Rifat'ın 1915 yılında yayımladığı *Mahmûd el-Kâşgarî - Kitâbu Dîvâni Lügâti't-Türk I-II* adlı eseri; 1917 yılında yayımlamış olduğu *Mahmûd el-Kâşgarî - Kitâbu Dîvâni Lügâti't-Türk III* adlı eseri; Carl Brockelmann tarafından 1928 yılında hazırlanan *Mitteltürkischer Wortschatz nach Mahûd al-Kâşgarî's Dîvân Lugât at-Turk* adlı çalışma; Besim Atalay'ın 1939 yılında yayıma hazırladığı *Divanü Lûgat-it-Türk Tercemesi I*, 1940 yılında yayımladığı *Divanü Lûgat-it-Türk Tercemesi II*, 1941 yılında yayımladığı *Divanü Lûgat-it-Türk Tercemesi III* ve 1943 yılında yayımladığı *Divanü Lûgat-it-Türk Dizini Endeks* adlı seri yayınları gösterilebilir.

DLT, birçok Türk lehçesine ve farklı dillere çevrilmiştir. Bunun yanı sıra "Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı" tarafından birincisi 1990'da ikincisi 2008'de olmak üzere iki yayın yapılmıştır. Türkiye Türkçesindeki diğer yayınlar arasında; *Seçkin Erdi-Serap Tuğba Yurtsever'in 2005 yılında hazırladığı Kaşgarlı Mahmud-Dîvânü Lügâti't-Türk* adlı eser ve Fuat Bozkurt tarafından

2012 yılında yayımlanan *Kaşgarlı Mahmud-Dîvânü Lügât-it-Türk* (Türk Dili Divanı) adlı eserler gösterilebilir. Bu çalışmada ise Ahmet Bican Ercilasun ve Ziyat Akkoyunlu tarafından 2014 yılında yayıma hazırlanan *Dîvânü Lügâti't-Türk* adlı eser kullanılmıştır. Ayrıca Ahmet Bican Ercilasun'un 2020 yılında hazırladığı *Dîvânü Lügâti't-Türk'teki Şiirler ve Atasözleri* adlı eser de bu çalışma için kaynak niteliğinde incelenmiştir.

Öncelemeler

Dil bilimsel üslup çalışmalarının evrensel adıyla stilistiğin dört inceleme alanı bulunmaktadır. Bunlar yinelemeler, öncelemeler, paralelizm ve sapmalardır. Bu çalışmanın konusu öncelemelerdir. Kurgu ve yapı birimlerinin başlıca unsuru olan öncelemeler, ifadede ve anlatımda herhangi bir dil ögesinin olağan yerinin dışında daha önce veya anlamsal olarak dikkati çekecek şekilde kullanılmasıyla yapılır. Bununla birlikte metnin anlatımında, birçok yerde öncelenen anlamsal veya biçimsel öğeye daha fazla önem verilerek sağlanır. Öncelemeler, şairlerin ve yazarların dil kullanım biçimi olarak, *ses bilgisel*, *biçim bilgisel*, *söz dizimsel*, *anlam bilimsel* ve *görsel* gibi türlere ayrılabilir. Özellikle şiir dilinde bazı unsurların ön plana çıkarılması, diğerlerinin ise geri plana atılarak okurun dikkatini öncelenen öğelere çekmek amaçlanır (Özünü, 1997, s.56; Gedikli, 2020, s.307-308).

Yukarıdaki tanımdan anlaşılacağı gibi öncelemeler daha çok şiir dilinde görülmektedir. Ayrıca düzyazılarda da yazarın kimi öğeleri bilinçli olarak öne çıkardığı yani öncelediği görülebilmektedir. Öncelemeler esas olarak metindeki vurguları kuvvetlendirir. Bir ögenin öne çıkarılması, vurgulanması ve o öğeye dikkat çekilmesi önceleme yoluyla sağlanır. Türkçede öncelemeler üzerinde de stilistiğin diğer alanlarında olduğu gibi çalışma sık değildir. Yapılan çalışmalara bakıldığında öncelemelerin daha çok edebiyat teorisyenleri tarafından irdelendiği anlaşılmaktadır. Bir stilistik alan olarak öncelemeler üzerine yapılan çalışmalar arasında; *Dilçin* (2008), *Öztekin* (2012), *Aslan* (2014), *Şişman* (2019a), *Şişman* (2019b), *Güler* (2021) gösterilebilir.

1. Kavram Öncelemeleri

Kavram öncelemeleri yalnızca bir sözcüğün değil, birden çok sözcükten oluşan bir kavram alanına vurgu yapılarak ön plana çıkarıldığı önceleme türüdür. Aşağıda gösterilmiş olan şiir parçaları da bu bağlamda incelenmiş ve tespit edilen kavram öncelemeleri bu bağlamda değerlendirmeye tabii tutulmuştur.

Dîvânü Lügâti't-Türk söz varlığı bakımından Türk dilinin en hacimli eserlerinden biridir. Türk diliyle ilgili bilgilerin yanı sıra Türk kültür tarihine dair sağladığı kaynak Türk tarihinin birçok alanına ışık tutmaktadır. Bu açıdan bakıldığında Divan'ın söz varlığının her yönden incelenmesinin gerekliliği ortaya çıkacaktır. Türk dilindeki kavramlar, kavram alanları, kavram haritaları

gibi göstergeye dayalı dilsel öğelerin bir arada bulunduğu söz havuzları gösterenin temel, yan ve uzak semantik işaretlerini gösterebilmektedir.

DLT'den alınan aşağıdaki önceleme örnekleri kavram alanları içerisindeki sözleri bir arada kullanarak belirli bir kavram alanının anlamsal olarak öne çıkmasına olanak sağlamıştır. Örnek olarak renk adları Eski Türk dili metinlerinden itibaren yaygın olarak görülmektedir. DLT'de aşağıda verilen iki şiir parçasından birincisinde *kızıl*, *sarıg*, *yipgin*, *yaşıl*; ikincisinde ise *yaşıl*, *ürün*, *kara* renk adları birlikte kullanılarak bir kavram alanı oluşturduğu açıkça görülmektedir.

1.1. *kızıl* 'kızıl, al' ... *sarıg* 'sarı' ... *yipgin* 'mor' ... *yaşıl* 'yeşil'

kızıl sarıg arkaşıp / yipgin yaşıl yüzkeşip / bir birgerü yöргеşip / yalñuk anı tarñlaşur 'al sarı sırt sırtta verip / mor yeşil yüz yüze vurur / birbirine sarılıp durur / insanlar bakıp şaşırır' [DLT 199/170]

Yukarıdaki şemada görüldüğü gibi dört renk adı bir dörtlükte kullanılmıştır. Renk kavram alanına ait adların oluşturduğu edebî üslup aynı zamanda kavramsal olarak metaforik bir yapıyı da meydana getirmiştir. Renkler Türk dilinde renk adları anlamı dışında yön, mevsim, yer adı gibi leksik kategorileri ifade etmek için de kullanılabilir. Bu şiirde parçasında yer alan renkler daha çok mevsimsel bir olguyu ifade etmektedir.

1.2. *yaşıl* 'yeşil' ... *ürün* 'ak' ... *kara* 'siyah'

yarattı yaşıl çeş / sawurdı ürün kaş / tizildi kara kuş / tün kün üze yörgeñür 'mavi firuze yarattı / üstüne ak yeşim attı / mizan yıldızını kattı / gece döner gündüz üstüne' [DLT 166/143]

İkinci şiir parçasına ait yukarıdaki dörtlükte de hem renklerin öncelenmesiyle oluşmuş bir metaforik yapı hem de yıldız, gece, gündüz kavramlarıyla oluşturulmuş bir öncelemeden söz edilebilir. Ayrıca *yaşıl çeş*, *ürün kaş* ve *kara kuş* sıfat grubuyla da bir sentaktik yinelemeden bahsetmek mümkündür.

Mevsimlerin konu alındığı başka bir şiir bölümünde ise *yaz-kış* düalizmi yapılarak zıtlıkla birlikte mevsim adı öncelemesi sağlanmıştır.

1.3. *yay* 'yaz' ... *kış* 'kış'

kış yay bile tokuştu / *yay kış* bile karıştı / *kış yaygaru* sawlayur 'kış ile yaz savaştılar / yaz ile kış karşı durdular / kış yaza doğru dikleşir' [DLT 95/88 – 317/260 – 566/467]

kış → *yay* ↔ *yay* → *kış*
↓
kış → *yay*

Yukarıda ok işaretleriyle gösterilen, kışın yaza, yazın kışa dönüşü ve neticede tekrar kışın yaza doğru hareketi mevsim döngüsüne işaret etmektedir. Hem söz havuzu olarak hem de arka plan olarak zıtlığa dayalı bir mevsim öncelemesi ortaya çıkmaktadır. Zıtlıklara dayalı dünya algısının dinî bağlamından halk kültürüne geçişi noktasında bir örnek teşkil etmesi bakımından da bu tarz düalist tanıklar önem arz etmektedir.

Aşağıda verilen iki örnekten birincisinde *koç*, *teke*, *sağlık*, *oglak*, *kozi*; ikincisinde ise *kulan*, *arkar*, *sukak* hayvan adları anlamsal yakınlıkları kullanılarak kavram alanı oluşturmaktadır.

1.4. *Koç* 'koç' ... *teke* 'teke' ... *sağlık* 'sağmal' ... *oglak* 'oğlak' ... *kozi* 'kuzu'

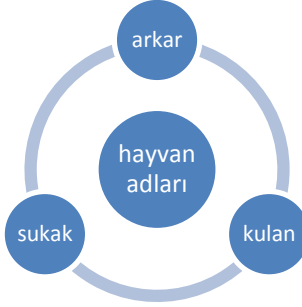
koçnar, *teke* seşildi / *sağlık* sürüg koşuldu / sütler kamug yoşuldu / *oglak kozi* yamraşur 'koç, teke dışiden ayrıldı / sağmallar birbirine katıldı / sütler memelerden boşaldı / oğlaklar kuzular karışır' [DLT 486/389]

Yukarıdaki şemada bir dördlükte beş hayvan ismi verilerek hayvan kavram alanına vurgu yapılmıştır. Bu hayvanların tür olarak da koyun ve keçi olarak birbirine yakın hayvan türlerine girdiği düşünüldüğünde sınırlı bir kavram alanı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca dördlükte hayvan kavram alanına giren süt ve sürü sözcükleri de kullanılarak hayvan adları kavram alanına yardımcı olarak hayvanla ilişkili genel kavram alanı güçlendirilmiştir.

1.5. Kulan ‘yaban eşeği’ ... arkar ‘keçi’ ... sukak ‘geyik’

kulan tükel komıttı / *arkar, sukak* yomıttı / *yaylag tapa emitti / tizgök turup sekrişür ‘yaban eşeklerini hep çoşturdu / keçileri geyikleri birleştirdi / yaylaya doğru yöneltip koşturdu / hepsi sıra sıra dizilip hoplaşır’* [DLT 115/103]

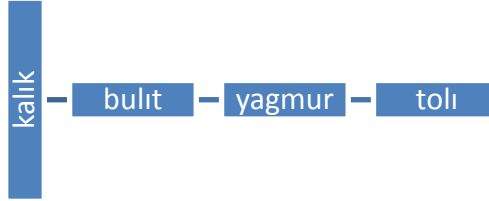
Hayvan kavram alanının öne çıkarıldığı ikinci örnekte ise *kulan*, *arkar* ve *sukak* adları *yaylag* ortak paydasında buluşturulmaktadır. Bu hayvan türlerinin doğada kendi kendine yaşayabilme özellikleri diğer bir deyişle yabani yaşam tarzına uygunlukları ve sürü olarak birbirlerine uyumları ayrıca vurgulanarak bağlamın kavramsal bütünlüğü sağlanmaktadır.

Bir diğer örnekte ise göğe ait unsurlar ve yağış türleri merkezli bir anlatım dikkat çekmektedir. *bulut*, *yagmur*, *tolı*, *kalık* sözcüklerinin bir dördlüğün farklı mısralarında kullanılarak gök temelli bir kavram alanının öncelendiği anlaşılmaktadır. Bunun yanında bulutun kükremesi, yağmur ve dolunun

sıçraması gibi unsurlar kışa ait kasvetli ve ürkütücü bir arka planın olabileceğini düşündürmektedir.

1.6. bulıt ‘bulut’ ... yağmur ‘yağmur’ ... tolı ‘dolu’ ... kalık ‘gök’

agdı **bulıt** kökreyü / **yağmur tolı** sekriyü / **kalık** anı ügriyü / kanca barır, belgüsüz ‘yükseldi bulut, kükrüyor / yağmur ve dolu sıçırıyor / hava onu savuruyor / nereye gider, bilinmez’ [DLT 178/152]

Bu şemadan anlaşılacağı gibi *tolı* ve *yağmur bulıt’a*, *bulıt*, *yağmur*, *tolı* ise *kalık’a* aittir. Kavram öncelenmesi hiyerarşik olarak bu şekilde görülmektedir. *Kalık* sözcüğü Eski Türkçede kök sözcüğüyle ikileme oluşturarak *kök kalık* şeklinde sıkça kullanılmaktadır. Bu ikileme daha çok Budizm’e ait metaforik bir yapı olarak kullanılsa da astronomi terimi olarak da Eski Türkçe metinlerde görülmektedir. DLT’den alınan bu örnekte ise her ne kadar edebî bir üslupla yazılmış olsa da bir astronomi terimi olarak göze çarpmaktadır. Göğün içinde bulut, bulutun içinde yağmur ve dolu yağış türlerinin oluşumu geniş bir arka planı olan ancak edebî üslubun metaforik yapısı içerisinde verilen bir terim olarak değerlendirilebilir.

SONUÇ ve DEĞERLENDİRME

Dîvânu Lugâti’t-Türk Türk dilinin ilk ansiklopedik sözlüğü olarak Türk dili tarihi içerisinde önemli bir yere sahiptir. İçerisinde barındırdığı edebî, dilsel, folklorik ve tarihsel bilgiler sayesinde Türk dili, Türk tarihi, Türk kültürü gibi birçok alanda karanlıkta kalan bilgilerin aydınlığa kavuşmasını sağlamıştır. Bu yönüyle Dîvânu Lugâti’t-Türk bir sözlük olmanın ötesine geçmiş, bir ansiklopedi görevi üstlenmiştir. Bu bağlamda içerisinde bulunan birçok farklı türün derinlemesine incelenmesi gerekmektedir. Bu çalışmada buradan hareketle altı dörtlük kavram öncelenmeleri yönünden incelenmiştir. Kavram öncelenmeleri Türk dilinin kavramlaştırma gücünü ve semantik vurgudaki maharetini göstermesinin yanı sıra üslupbilim bakımından edebî dili oluşturmadaki stratejilerinden birini de ortaya koymaktadır. Bu çalışmada incelenen dörtlüklerde renk kavram alanı, mevsim ve mevsim döngüsü kavram alanı, düalizm ve zıtlık kavram alanıyla gök kavram alanlarının ön plana çıkarıldığı yani öncelendiği görülmektedir.

Bu bağlamda Türk dili edebî üslubunda kavram öncelenmeleri;

1. Metaforik yapılar oluşturmak
2. Vurguyu kuvvetlendirmek
3. Semantik dikkati bir alanda yoğunlaştırmak

gibi amaçlarla kullanılabilir. Elbette bu işlevleri dışında kullanımları da yapılacak olan derinlikli çalışmalarla ortaya konulabilecektir. Türk dili üzerine genel stilistik ve önceleme çalışmalarında ciddi bir eksiklik göze çarpmaktadır. Bu eksikliğin giderilmesi Türk dilinin gelişmişlik seviyesinin ve kavramsal zenginliğinin daha açık bir şekilde gün yüzüne çıkarılmasına olanak sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Aslan, Ü. (2010). Babür Divanında öncelemeler ve öncelemelerde paralelizm. *Divan Edebîyatı Araştırmaları Dergisi*, 4, 1-26.
- Dilçin, C. (2008). Stilistik açıdan öncelemeler ve Fuzuli'nin şiirlerinde yüklem öncelemesi. *Divan Edebîyatı Araştırmaları Dergisi*, 1, 41-94.
- Ercilasun, A. B. (2020). *Dîvânu Lügati't-Türk'teki şiirler ve atasözleri*. İstanbul: Bilge Yayınevi.
- Ercilasun, A. B., & Akkoyunlu, Z. (2018). *Dîvânu Lügati't-Türk*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Gedikli, Ö. (2020). *Üslup ve Stilistik İnceleme – Yeni İslamcı Akım Şairi Mehmet Atilla Maraş Örneği*. Konya: Çizgi Kitabevi.
- Güler, H. (2021). *Yunus Emre divanında öncelemeler*. Düzce Üniversitesi Ulusal Yunus Emre Öğrenci Sempozyumu Bildiri Kitabı içinde. Düzce, Türkiye.
- Öztekin, Ö. (2012). Ontolojik boyutta döngüsel süreklilik & değişim ve dönüşümü imleyen görsel sembollerle şiirin biçim düzeyinde bilinçli deformasyonu: Divan şiirinde deyişbilimsel bir önceleme alanı olarak biçimsel sapmalar. *Turkish Studies*, 7(3), 2139 – 2155.
- Öznlü, Ü. (1997). *Edebîyatta dil kullanımları*. Ankara: Doruk Yayınevi.
- Şişman, R. Ş. (2019a). "Ayrılık" temi ekseninde öncelenen dil öğelerinin stilistik kullanımları: Kumrî örneği. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 90, 111-134.
- Şişman, R. Ş. (2019b). "Batiha ile Yesrib" şehirleri söyleminde öncelenen yüklem öğeleri ile şiir dili kullanımları: Maktel örneği. *Dil ve Edebîyat Araştırmaları Dergisi*, 75-94.

Etik Beyan

"Dîvânu Lugâti't-Türk'te Bulunan Bazı Şiirlerdeki Kavram Öncelemeleri Üzerine" başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel kurallara, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

Çatışma Beyanı

Bu çalışmanın herhangi bir kişi veya kurumla çıkar çatışması bulunmamaktadır.

EXTENDED ABSTRACT

Dîvânu Lugâtî't-Türk (DLT) is one of the most important works of Turkish language history. The vocabulary of the work written by Kashgarli Mahmut in the XI century is quite voluminous. It is important not only in terms of its vocabulary, but also in terms of being a divan that collects linguistic and cultural elements such as Turkish dialects of the period, poems, proverbs, idioms. In this study, first of all, information about DLT is given and then the status of prioritization as a stylistic field is explained. In the analysis section, the concept antecedents in some poems in DLT were identified and analyzed stylistically. The data obtained as a result of the analysis are shown with diagrams and the status of words in the field of concept and concepts in the field of concept is given. The studies on the literary style of the Turkish language are considerably more than the studies on the linguistic style. In the literature, names such as stylistics, stylistics, stylistics, stylistics are used for linguistic style. In short, it is the study of the literary aspect of the language with linguistic methods by examining the formal features, semantic features and literary features of the Turkish language together. In this study, firstly, information about Dîvânu Lugâtî't-Türk, which is one of the most important works in the history of Turkish language, is given briefly, and then information about prefixes, which is a branch of stylistics. In the analysis section, the examples of conceptual antecedents found in some poetry fragments in DLT are shown with diagrams. In this study, the importance of conceptual prioritization studies in revealing the concept world of Dîvânu Lugâtî't-Türk is emphasized. There are four areas of stylistics. These are iterations, antecedents, parallelism and deviations.

This study focuses on antecedents. Prefixes, which are the main drafts of fiction and structure, are made by using any language element in the sentence and narration in a place before its usual place, or in the narration in a text, it is obtained by giving importance to the prefixed element almost everywhere. The prioritizations are divided into phonological, morphological, syntactic, syntactic, semantic and visual types in terms of the way poets and writers use language. Especially in the language of poetry, it is aimed to draw the attention of the reader to the prioritized elements by bringing some elements to the foreground and others to the background.

As can be understood from the definitions and explanations, prioritization occurs mostly in poems and poetic texts. However, it is also

seen in prose texts that some elements are consciously prioritized by the author. Foregrounding basically strengthens the emphasis in the text. Highlighting, emphasizing and drawing attention to an element is achieved through prioritization. In Turkish, prioritization has not been studied as frequently as other areas of stylistics. Looking at the studies, it is seen that prioritization is mostly studied by literary scholars. Concept priming is a type of priming in which not only one word but also a concept area consisting of more than one word is emphasized and brought to the foreground. The poem fragments shown below have been analyzed in this context and the identified concept antecedents have been evaluated in this context.

Dîvânu Lugâti't-Türk is one of the most voluminous works of Turkish language in terms of vocabulary. In addition to the information about the Turkish language, the source of Turkish cultural history sheds light on many areas of Turkish history. From this point of view, the necessity of analyzing the vocabulary of the Divan in every aspect will emerge. The lexical pools in which linguistic elements based on signs such as concepts, concept areas, concept maps in Turkish language are found together can show the basic, side and distant semantic signs of the sign.